

Asia: 1/41/2016

Lausuntopyyntö yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) mietinnöstä ja työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi tietosuojalaiksi

1 luku. Yleiset säännökset

Yleiset kommentit

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

2 luku. Käsittelyn oikeusperuste eräissä tapauksissa

Yleiset kommentit käsittelyn lainmukaisuutta koskevasta 3 §:stä.

-

Yleiset kommentit erityisiä henkilötietoryhmiä koskevasta 5 §:stä ja rikostuomioita ja rikkomuksia koskevasta 6 §:stä.

-

Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamiseen lapselle sovellettavan ikärajan tulisi olla:

-

Ikärajaa koskevat perustelut

-

3 luku. Valvontaviranomainen

Yleiset kommentit suullista käsittelyä seuraamuslautakunnassa koskevasta 16 §:stä

-

Muut yleiset kommentit valvontaviranomaista koskevasta 3 luvusta.

-

4 luku. Oikeusturva ja seuraamukset

Yleiset kommentit käsittelyn viivästymistä koskevasta 23 §:stä.

-

Tulisiko yleisen tietosuoja-asetuksen 83 artiklan mukaisia hallinnollisia sakkoja voida kohdistaa myös viranomaisiin ja julkishallinnon elimiin?

ei

Perustelut

Maaseutuvirasto ei kannata hallinnollisten sakkojen kohdistamista viranomaisiin ja julkishallinnon elimiin.

Maaseutuviraston toiminnassa, kuten viranomaistoiminnassa ylipäätään, korostuu jo muutenkin laillisuuden ja hallintolain (434/2003) mukaisten hyvän hallinnon periaatteiden vaatimusten noudattaminen. Maaseutuviraston henkilökunta koostuu virkamiehistä, joita koskee perustuslain (731/1999) 118 §:n 1 momentin mukainen virkavastuu suorittamistaan toimista. Rikosoikeudellinen virkavastuu on jo tällä hetkelläkin rekisteröidylle tehokas oikeussuoja.

Hallinnollinen sakko maksettaisiin valtiolle tietosuoja-asetuksen velvoitteita laiminlyöneen viranomaisen toimintamäärärahasta. Tämä johtaisi ilmeisesti siihen, että virastolle tai laitokselle, jolle sanktio olisi määrätty, pitäisi myöntää lisämääräraha sakon maksamista varten tai viraston tai laitoksen on muuten tehostettava toimintaansa hallinnollisen sakon kattamiseksi. Viranomaisilla on usein varsin rajoitettu budjetti käytettävissään toimintaansa ja laajoja henkilörekistereitä ja muita viranomaistehtäviä hoidetaan yleensä mahdollisimman pienin henkilöresurssein, joten toiminnan tehostaminen olisi sangen hankalaa ja voisi vaarantaa muita oikeushyviä. Viranomaisnäkökulmasta julkissektorille suunnitellut tietosuoja-asetuksen mukaisten sakkojen maksimimäärät vaikuttavat liian suurilta. Hallinnollisen sakon saaminen saattaisi myös vaarantaa viranomaisen tehtäväksi säädettyjen tehtävien hoitamisen, kun sakon määrääminen vaikuttaa edellä selostetulla tavalla virastotalouteen. Tämä vaarantaisi kansalaisten oikeusturvan, ja jokaisella on oikeus saada asiansa käsiteltyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä viranomaisessa. Tämä saattaisi vaarantaa myös EU-lainsäädännön mukaisten maksajavirastotehtävien hoitamisen.

Viranomaisiin kohdistuva hallinnollinen sakko olisi poikkeuksellinen seuraamusmenettely Suomen oikeusjärjestelmässä. Viranomaisen tietojen julkisuudesta säädetään laissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999). Viranomaistoiminnassa julkisuusperiaatetta eli viranomaisen hallinnon julkisuutta on pidetty tärkeänä oikeusperiaatteena, jota suojataan myös perustuslaissa. Viranomaiselle mahdollisesti koituva taloudellinen seuraamus hallinnollisen sakon muodossa tietosuojaan liittyvän yhden oikeushyvän takia voisi johtaa tilanteeseen, että viranomaiset alkaisivat

toimia ylikorostetun varovaisesti tietojen julkisuuteen liittyvissä asioissa, josta voisi seurata julkisuuden kaventumista. On myös kyseenalaista ylikorostaa yhtä oikeushyvää eli tietosuojaa muiden oikeushyvien kustannuksella.

Näillä perusteilla katsotaan, ettei viranomaisiin ja julkishallinnon elimiin pitäisi kohdistaa hallinnollisia sakkoja.

Mikäli päädyttäisiin jostain syystä lopputulokseen, että viranomaisiin ja julkishallinnon elimiin päätettäisiin alkaa soveltaa hallinnollisia sakkoja, niiden maksimimäärä pitäisi merkittävästi alentaa.

Mikäli vastaus hallinnollisten sakkojen kohdistamista viranomaisiin koskevaan kysymykseen on ei, pyydetään esittämään näkemys vaihtoehtoisesta seuraamusjärjestelmästä.

-

Muut yleiset kommentit oikeusturvaa ja seuraamuksia koskevasta 4 luvusta.

-

5 luku. Tietojenkäsittelyn erityistilanteet

Yleiset kommentit henkilötietojen käsittelyä journalistisia, akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten koskevasta 27 §:stä.

Tietojenluovutusta varten olisi suotavaa, että esimerkiksi Tietosuojavirastolta tulee aikanaan ohjeistus siitä, millaista toimintaa on pidettävä journalistisena ilmaisuna, ja mikä taas ei täytä journalistisen ilmaisun kriteerejä.

Yleiset kommentit tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia sekä tilastollisia tarkoituksia varten tapahtuvaa käsittelyä koskevasta poikkeuksista ja suojaustoimista

-

Muut yleiset kommentit tietojenkäsittelyn erityistilanteita koskevasta 5 luvusta.

-

Laki rikoslain 38 luvun 9 §:n ja 10 §:n 3 momentin muuttamisesta

Yleiset kommentit tietosuojarikosta koskevasta 9 §:stä.

-

Muut mahdolliset kommentit

Muita huomioita työryhmän mietinnöstä ja ehdotuksesta hallituksen esitykseksi

Julkisuuslaki olisi syytä tässä yhteydessä avata, sillä säännökset ja käsitteet ovat auttamatta vanhentuneet.

Liitteen 4 ehdotuksessa (13 §) todetaan, että ”tiedon pyytäjän ei olisi enää vastaisuudessa ilmoitettava henkilötietoja luovuttavalle viranomaiselle, miten tietojen suojaus olisi tarkoitus järjestää. Viranomaisen on käytännössä vaikea soveltaa tätä vaatimusta, joten riittävää olisi, että viranomaiselle ilmoitettaisiin henkilötietojen käyttötarkoitus.”

Viranomaisen edellyttämä selvitys henkilötietojen suojaustavasta on käytännössä osoittautunut varsin toimivaksi. Julkisuuslain 13 § on ollut hyvä selkänoja saada tiedon pyytäjä ymmärtämään henkilötietojen käsittelyn vastuut ja vaatimukset. Selvityksen ja keskustelevan ohjeistuksen myötä tiedon pyytäjä tulee tietoiseksi siitä, mitä henkilötietojen käsittelyltä edellytetään. Ilman nimenomaista pykälää olisi vaikeampi perustella, miksi selvitystä vaaditaan. Tietosuoja-asetuksesta ei ole yhtä helppo osoittaa juuri tiettyä artiklaa, jonka nojalla selvitys on oikeutettua pyytää. Tällöin tiedon pyytäjä saattaa kokea, että viranomaisen vaatimus saada selvitys tietojen suojaustavasta on tiedon saannin turhaa hankaloittamista.

Westinen Hanna
Maaseutuvirasto